

El sistema urbà

El sistema urbà

• La ciutat definició:

- ✓ Les zones habitades pels éssers humans es divideixen en àrees rurals (pobles) i àrees urbanes (ciutats).
- ✓ Per distingir una ciutat d'un poble és té en compte:
 - Nombre d'habitants
 - L'activitat econòmica de la població
 - L'organització de l'espai
 - Creixement
- ✓ El sistema urbà o xarxa urbana: està format per diversos nuclis urbans de dimensions diferents que es relacionen entre si.



El sistema urbà



• Història de les ciutats

✓ Canvis que han sofert les ciutats al llarg de la història:

- Ciutats antigues
- Ciutats clàssiques
- La ciutat medieval
- La ciutat renaixentista
- La ciutat barroca
- La ciutat colonial
- La ciutat industrial del segle XIX
- La ciutat del segle XX

SELECTIVITAT ONLINE

Centre d'estudis Progressa

 selectivitat.io

El sistema urbà

• Morfologia de les ciutats

- ✓ segons la seva morfologia, les ciutats es classifiquen:
 - Plànol irregular
 - Plànol ortogonal o en quadrícula
 - Plànol radio cèntric
 - Ciutats noves o ciutats dormitoris
 - Plànol lineal



El sistema urbà

• Morfologia urbana : poblament

✓ La manera com s'ubica la població en el territori s'anomena poblament, hi ha diversos criteris per definir el límit entre població rural i urbana:

- Rural
- Rururbà
- Suburbà
- Periurbà
- Urbà



El sistema urbà



Megalòpolis

- **Morfologia urbana**
- Cal distingir entre diferents tipus d'aglomeracions urbanes:
 - Àrea urbana
 - Ciutat urbana
 - Àrees Metropolitanes
 - Conurbacions
 - Megalòpolis

El sistema urbà

- **Morfologia urbana**
ciutat compacta vs ciutat difusa

- Ciutat compacta:

Model de ciutat mediterrània, multifuncional, més accessible, més complexa, afavoreix la cohesió i menys sostenible.

- Ciutat difusa:

Es separen físicament les diferents funcions, gran dependència del vehicle privat, empobriment d'intercanvis d'informació, major impacte ambiental.



Ciutat compacta



Ciutat difusa

El sistema urbà



- **Estructura urbana**

- Diferents espais segons les funcions que s'hi desenvolupen:
 - Centre històric
 - Eixample
 - Àrees de negoci
 - Barris perifèrics : Polígons d'habitatges, zones residencials , barraquisme i polígons industrials.

El sistema urbà

• Les funcions urbanes

- Són el conjunt d'activitats generades diàriament per la població que determinen l'ús de l'espai urbà.

- Funció residencial
- Funció econòmica
- Funció industrial
- Funció administrativa.
- Funció turística i de lleure.
- Funció militar.
- Funció cultural o religiosa.



El sistema urbà



•Urbanisme

- És el conjunt de procediments destinats a ordenar i planificar l'estructura urbana i controlar la utilització del sòl urbà.
- S'ha de tenir en compte tant el valor del sòl com l'ús del terreny. També l'especulació o pràctica de retenir el terreny, esperant que pugi de preu per vendre'l.

El sistema urbà



- El sistema urbà espanyol
- Les seves ciutats es relacionen amb els centres urbans d'altres països.
- Està integrat dins del sistema urbà de l'Europa Occidental i s'hi connecta a través dels eixos de comunicacions (l'eix mediterrani i l'eix de atlàntic).
- Les àrees metropolitanes de Madrid i Barcelona estan situades en cinquè i sisè lloc dins d'Europa .S'estructura en sis sistemes urbans: Mediterrani, Central, Meridional, Cantàbric, Atlàntic i Canari.

El sistema urbà

- **El sistema urbà espanyol**

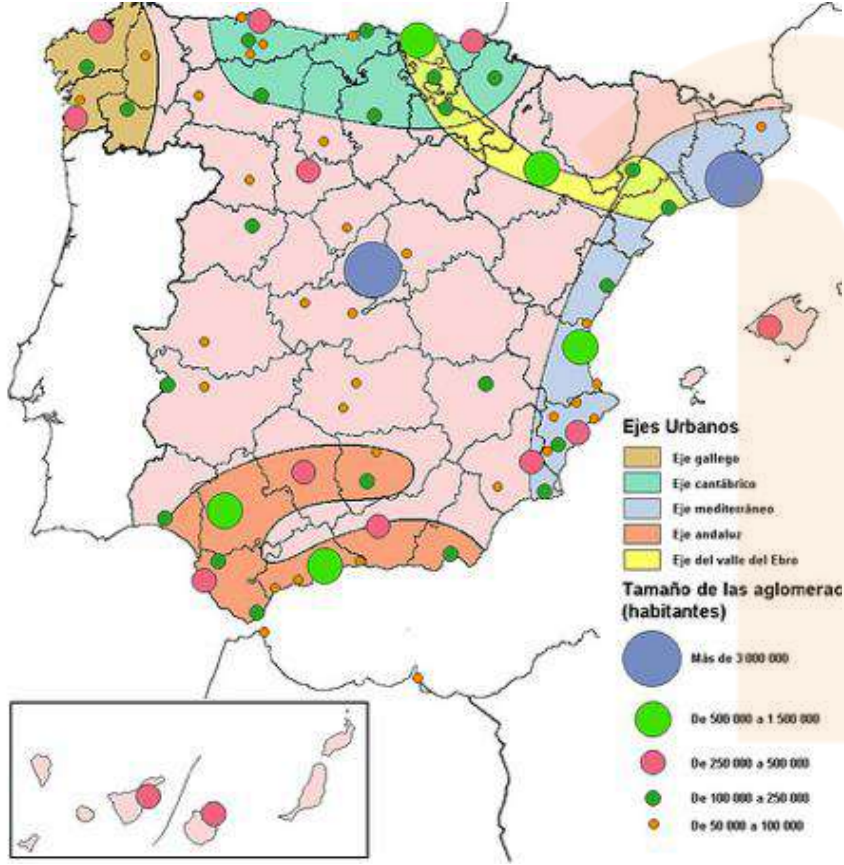
- Les transformacions urbanes són conseqüència de la industrialització i dels moviments migratoris que van tenir lloc entre 1960 i 1975. A partir d'aquí esdevé:
 - La consolidació d'uns eixos territorials.
 - El reforçament de les àrees metropolitanes principals.
 - La bicefàlia del sistema urbà espanyol: Madrid i Barcelona.



Àrea metropolitana de Barcelona

El sistema urbà

- Jerarquia urbana dels sistema urbà espanyol.
- El sistema urbà espanyol està organitzat de forma jeràrquica:
 - Metròpolis estatals
 - Metròpolis regionals
 - Capitals de província o de comarca



El sistema urbà

- Àrea metropolitana de Madrid
- L'extensió d'un àrea metropolitana pot ser variable:
 - Criteri legal
 - Criteri estadístic



El sistema urbà

- El sistema urbà espanyol: les transformacions
- La concentració d'un gran nombre d'habitants i activitats econòmiques i transports han donat lloc a unes transformacions:
 - Expansió de la superfície
 - Tendència de la població i de les activitats econòmiques a dispersar-se.
 - L' especialització de funcions dels espais dins l'àrea metropolitana.
 - La residència secundària.



El sistema urbà

• El sistema urbà català

- Presenta una xarxa urbana dominada per Barcelona.
- Experimenta un procés d'extensió de xarxa urbana i rururbanització.
- Pèrdua de població de les grans ciutats, factors: Alt preu del sòl, Nou model de vida, Millora de les comunicacions.
- A partir dels 80, s'intenta controlar el creixement ràpid i caòtic.
- Ara la tendència és a la remodelació interna de les ciutats amb les PGOU.



SELECTIVITAT ONLINE

Centre d'estudis Progressa

 selectivitat.io

El sistema urbà

- Jerarquia urbana catalana
- S'estructura en els següents nivells:
 - Regió metropolitana de Barcelona:
 - L'àrea metropolitana
 - Corona metropolitana
 - Les ciutats influència supracomarcal.
 - Els centres comarcals.
 - Els centres subcomarcals.



El sistema urbà



- La regió metropolitana de Barcelona
- És una àrea administrativa constituïda com un consorci (CAMB).
- Zones altament poblades amb poblment compacte i zones de baixa densitat amb poblament dispers.
- Avantatges: treball i serveis.
- Inconvenients: mobilitat, sostenibilitat ambiental i perill de segregació urbana.
- El CAMB està integrat per tres organismes : MMAMB, EMT i EMMA.

El sistema urbà

- **El plantejament urbanístic**
- És l'activitat per organitzar el desenvolupament de les àrees urbanes .
- El territori es classifica en tres tipus de sòl:
 - Sòl urbà
 - Sòl urbanitzable
 - Sòl no urbanitzable



El sistema urbà

- El Pla territorial de la Generalitat
- El Pla territorial general de Catalunya (PTGC)



Els seus objectius són la definició de:

- Les zones homogènies en desenvolupament i economia.
- Els nuclis de població amb funció reequilibradora del territori.
- Els espais naturals.
- Les terres d'ús agrícola o forestal.
- Emplaçaments de grans infraestructures.
- Àmbits d'aplicació dels Plans Territorials Parcials.

El sistema urbà

- **El sistema urbà català: els agents urbans**

- Són els propietaris del sòl.
- Són els promotors, les immobiliàries i les empreses financeres.
- Els propietaris d'empreses industrials.
- Els ciutadans i ciutadanes.
- Els organismes públics



El sistema urbà



- **Les ciutats del sud**
- Presenten característiques semblants per la situació social i econòmica.
- Són ciutats en expansió.
- Creixement desorganitzat
- La divisió social de l'espai urbà és molt clara.

El sistema urbà

- **Els problemes urbans: medi ambient**
- Cal adaptar les ciutats al futur.
- Millorar la gestió de l'aigua.
- Els problemes són manca de recursos i manca de voluntat política.
- Els problemes urbans es visualitzen més en els països del sud.
- El microclima urbà o illa de calor urbana.

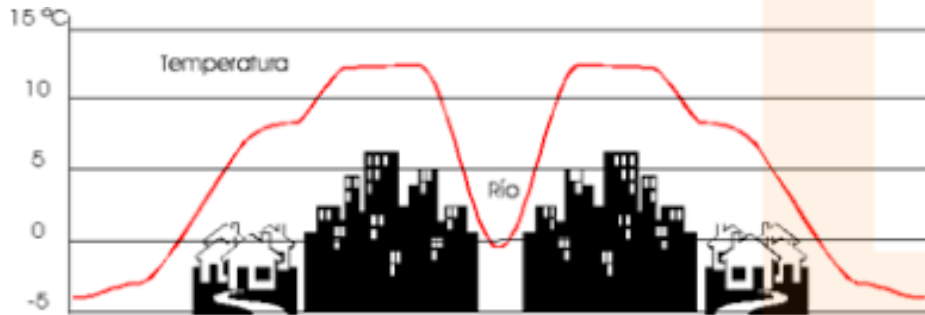


El sistema urbà

Els problemes urbans: medi ambient

- Factors que interaccionen per a la formació d'una illa de calor:

- L'emissió de calor dels edificis .
- L'absorció per part del ciment, maons i asfalt.
- La reflexió de radiació solar pels vidres.
- L'emissió de contaminants higroscòpics de cotxes i indústries pesants.
- L'absència relativa de l'aigua en àrees urbanes.
- L'absència de vents forts.
- Les temperatures diürnes varien menys en zones urbanes que les nocturnes.



El sistema urbà

Els problemes urbans: socials

- Problemes socials en les ciutats del Nord:
 - Decadència i pobresa urbanes.
 - Les classes altes surten a buscar altres models de vida.
 - La pobresa urbana afecta un 20% de la població.
 - Es coneix com a Quart Món.



El sistema urbà

Els problemes urbans: socials

- Problemes socials en les ciutats del Sud:
 - Destaquen els ravals perifèrics d'autoconstrucció..
 - Manca de serveis bàsics.
 - Congestió.
 - Problemes socials.
 - Manca d'higiene.
 - Increment de riscos naturals.



El sistema urbà

Els problemes urbans

- Tràfic.
- La vulnerabilitat.
- Manca de recursos econòmics.
- La segregació social.
- Els residus urbans (RSU)



El sistema urbà

Solucions als problemes urbans

- Solucions al tràfic: Construir noves infraestructures i reduir automòbils privats.
- Contaminació: Ús de transport públic, energies renovables, bicicleta...
- Segregació social: confiar en el sistema de benestar social.
- Els residus urbans :Recollida selectiva de residus.



SELECTIVITAT ONLINE

Centre d'estudis Progressa

 selectivitat.io

El sistema urbà

Tendències actuals de les ciutats :

- Les ciutats estan en un procés de canvi continu. Apareix la periurbanització (ciutats disperses) i rururbanització (creixement urbà cap al medi rural).
- Creixement de la perifèria.
- Reconversió dels espais industrials.
- Apareixen nous centres financers fora les ciutats.
- Les ciutats potencien el patrimoni natural.



El sistema urbà

Anem cap a un món de ciutats

- La tendència de la població mundial és anar a viure a les zones urbanes.
- Anem cap a un món on les grans preses de decisions polítiques i econòmiques es fan a les ciutats.

